

Het komt allemaal door de beestenman.
Ik heb geen foto nodig om me hem te herinneren. Ik bezit niet eens een foto van hem. De paar waar hij op stond:
hij met mij en mijn zusje Bee bij het drielandenpunt,
hij aan de rand van een zwembad, zijn voeten in het water waarin ik zwem,
hij achter mijn moeder,
hij met mijn moeder op schoot, de viezerik,
en dan nog een waarop mijn moeder beweegt en je alleen zijn benen ziet,
die paar heb ik verscheurd. Ik bracht de snippers naar de keukens om ze weg te gooien, maar in plaats daarvan borg ik ze in een kom. En toen Bee sliep, heb ik de stukjes met zijn gezicht en zijn lichaam eruit gezocht en erop gespuwd voor ik ze wegspoelde.
Van één foto wou ik dat hij had bestaan, omdat ik hem zou hebben bewaard. Maar op de dag dat ik die zelf had kunnen nemen, dacht ik er niet aan. Het was de dag waarop de beestenman dood, morsdood was.

Ik zei tegen Bee dat ze maar moest denken dat ze de zee hoorde, in plaats van de weg die langs Sint-Theresia loopt. Als je trouwens binnen zat met de ramen dicht, merkte je er niet veel van. En als je het terrein zag met die gazons en bomen, kreeg je toch ook een rustig gevoel. Misschien wel te rustig.

Ik mocht naar Bee op woensdag en zondag, maar ik wilde haar iedere dag wel zien. Dokter Fischer juichte bezoek toe. ‘Hoe meer inbreng van buiten, hoe liever het me is,’ aldus dokter C. Fischer. Ik had het hem zelf horen zeggen, al was dat niet tegen mij, maar tegen een man die er zijn vrouw had weggestopt. Ik vroeg me af waar de C voor stond. Cornelis, Charles, Coen, Cees, Constant. Maar het bleek Crispijn. Dat had gekke Fie, die bij Bee op de zaal sliep, me verteld.

‘Dokter Fischer is een missionaris van de duivel,’ zei ze ook nog. ‘En Crispijn de naam van een ezeltje.’

Fie zat al tussen de vijftientwintig en dertig jaar in Sint-Theresia en al die jaren had ze haar haar geblondeerd, omdat ze dacht dat ze anders in de hemel niet dicht bij Jezus mocht zitten. Want je kon ieder moment doodgaan en engelen waren altijd blond, volgens haar.

Dokter Fischer had een dag vrij.

‘De patiënten krijgen ook wel eens vrij,’ zei gekke Fie. ‘Maar ik niet, ik heb geen vader, geen moeder, geen broer, geen zus, geen kind, geen man. Ik hoef dus nergens een dagje naartoe god zij dank. Ik had wel een man, maar die heeft allang een ander. Ik zal er eens iemand op af sturen. Om ze te bestelen. We hebben hier een verpleger gehad, die stal van iedereen, ook van ons. Alleen

niet van mij. Ik bezit niets, behalve mijn kut, tieten en rozenkrans.'

Ze lachte achter haar magere vingers, waarvan er twee aan de binnenkant zo donker waren als tabak. Als je zulke vingers in je mond hield, werd je tong er bitter van.

'Maar als hij mijn rozenkrans had gejat, was ik hem achterna gegaan, net zo lang tot ik hem vond en dan had ik hem ermee gewurgd, met alle onzevaders en weesgegroetjes tegelijk. Want gij zult niet stelen!'

'Nee,' zei ik maar.

'En gij zult uw naaste liefhebben als uzelf!'

Ze gooide haar benen met de pantoffels hoog op en begon te zingen.

'Eert uw vader en uw moe-hoeder, eert uw hond en eert uw kat, God de Vader is uw hoe-hoeder, keert hem niet uw blote gat!'

Ze gaf een klap op haar achterwerk en stak me haar handen toe, maar ik had geen zin om te dansen.

'Zit mijn zusje bij de televisie?'

Ze gaf me een arm en neuriënd begeleidde ze me naar de televisieruimte en ging er dansend weer vandoor.

Ik gaf Bee een zoen op haar kruin.

'En ook een van mama.'

Ze zat in haar eentje naar een natuurfilm te kijken, een film over spinnen. We waren allebei niet bang voor spinnen, en ook niet voor muizen. Bee was alleen bang voor wormen. We hadden wel eens geprobeerd een spin als huisdier te houden. Van een doos waar blikken hondevoer in hadden gezeten, hadden we een huisje gemaakt, beschilderd met een deurtje en een naambordje: Eppo. Hij heette naar onze buurjongen die niet goed bij zijn hoofd was.

'Weet je nog van Eppo?' vroeg ik.

Maar Bee deed of ik er niet was.

‘Ik ben het. Maria.’

Volgens dokter Crispijn Fischer drong mijn aanwezigheid niet werkelijk tot haar door, maar ik dacht daar anders over. Ik had gelezen over iemand die er veel erger aan toe was, iemand die in coma lag. Iedere dag bleven ze bij hem komen, tegen hem praten en zijn hand vasthouden, en na anderhalf jaar was die persoon bijgekomen. ‘Ik ben weer terug op aarde’ was de kop.

‘We schilderden behang in Eppo’s doos en een gestreept tapijt. Hij kreeg een sigarettendoosje als tafel en een lucifersdoosje als bed. En we voerden hem mieren, vliegen, en een andere, dode spin. Weet je wat op een dode spin lijkt? Het kroontje van een tomaat. “Hier Eppo, jumjum, wat lekker Eppo.”’

Een doorschijnende spin vulde het scherm. Hij had een kluntje gefabriceerd en zodra hij een insect ontdekte, wierp hij het weg. Het rekte zich uit tot een net, een fantastisch vangnet dat de prooi binnenhaalde.

Ik kon aan Bee niet zien wat ze ervan vond. Staren, niks zeggen, vergeten dat lachen bestond, veel te stil. Ze zat erbij of ze beeldenmuseum speelde. Haar gezicht was dikker geworden en haar voorhoofd glom.

Ik zei: ‘Wat had Eppo nou aan die insecten, vooral als ze dood waren? Dat is net zoiets als een vis kopen in de viswinkel en dan aan een man geven die zit te vissen.’

Daarna hield ik een hele tijd mijn mond en keek naar de televisie of naar Bee, die aan haar vlechten peuterde. Een van de zusters, zuster Agnes, had haar lange, krullende haar gevlochten, omdat het anders zo klitte.

‘De oudste zus van Robbie Tan is doodsbang voor spinnen, weet je dat. We hebben haar dan ook bijna doodgemaakt. Ze zat op de wc stiekem een sigaret te roken en vroeg om een vuurtje. Robbie Tan heeft toen een spin in een lucifersdoosje gedaan en ik gaf het haar. Ik heb nog nooit iemand zo horen gillen.’

Tot jou dan, dacht ik.

Ze bleef maar zitten wriemelen aan die vlechten. Gek dus, zo gek als een deur. Ik had dat de beestenman wel eens horen zeggen. Ik vroeg me af waarom een gek met een deur vergeleken werd. Omdat een deur geen hersens had, of omdat hij op slot ging, of omdat je niet wist wat erachter zat, of omdat iedereen er maar tegenaan duwde en schopte. De deuren in dit gekkenhuis hadden het hard te verduren; ze hadden niet voor niets een ijzeren rand aan de onderkant of van dat glas met ijzerdraad. Bee zou er niet tegen schoppen. Als ze liep, tilde ze haar voeten amper van de grond. Het was of ze haast geen kracht had. Haar tong was het ergst, die lag als een dooie kikker in haar mond.

‘Ik zal dokter Fischer vragen of ik vaker op bezoek mag komen. En al zeg je niks, ik kom toch.’

Ik pakte haar hand die warm maar kurkdroog was.

‘Ik blijf gewoon tegen je praten, Bee. Al zit je hier nog vijftig jaar, hoor je? Weet je nog dat je eigenlijk Cornelia heet? Cornelia Talberg? Zeg wat als je blijft. Ga huilen desnoods. Iets, iets moet je toch een keer wakker maken. Heb je wel eens gehoord van de leugendetector?’

Ik legde mijn vingers om haar pols en na even zoeken voelde ik de slagader zwak en langzaam kloppen.

‘Thuis. School. Zus. Nino.’

Ik bewoog mijn neus om duidelijk te maken dat het om ons konijn ging.

‘Strand. Max. Tekenen. Rolschaatsen. Aardbeien. Lakschoenen. Drop. Ouwel. De Dikke en de Dunne. Dokter Kiespijn Visser.’

Het had geen zin. Haar pols, dus haar hart bleef even sloom. Ik dacht aan hele andere woorden, maar die durfde ik niet hardop te zeggen.

Ik pakte haar hand weer.

‘Ik begrijp niet waarom ze je je ringetje hebben afgenomen. Zal ik anders vragen of ik het zolang mag dragen? Als het niet om mijn ringvinger gaat, past het wel om mijn pink. Zouden ze soms bang zijn dat je het doorslikt?’

Daar moest ik om lachen.

‘Ik moet lachen, omdat ik dacht aan het ringetje van Mindy, dat uit de poep moest worden geprakt.’

Bee maakte een geluid, het klonk als ‘broefz’.

‘Zeg dat nog eens.’

Ik wachtte even.

‘Zei je boef? Boos? Ben je ergens boos om? Of liet je een boer?’

Honderden spinnetjes renden over het scherm. Ineens hield het beeld stil en was het of het glas vanbinnen vol spatjes zat. De aftiteling begon, ik las Engelse namen en Australian Broadcasting. We hadden een oom in Australië, maar die wist niet dat wij bestonden. Bee bleef zwijgen. Het was of ze sliep met open ogen.

Misschien kende ze wel geen woorden meer. Misschien leed ze aan geheugenverlies. Ik had in een film gezien hoe iemand rondreisde, op zoek naar wie hij eigenlijk was. In die film kwam het goed, maar zo iets toevalligs hoorde dan ook bij films en boeken, anders hoefden ze niet gemaakt. Het kon ook grappig zijn, zoals bij Tom en Jerry, wanneer Tom zijn geheugen kwijtraakte door een klap op zijn hoofd. Hij dacht dan dat hij een muis was en piepte en knaagde van de kaas als een muis. Bij de volgende klap werd hij weer Tom, de volgende weer een muis enzovoort. Eén klap en Bee zou wakker worden.

Ik keek achter me. We zaten nog steeds met zijn tweeën, maar ik durfde geen klap te geven. In plaats daarvan kneep ik een beetje in haar hand terwijl ik naar haar ogen keek. Zulke lege ogen. Veronderstel dat ze dacht dat ze niets was. Niets. Dat zou betekenen dat ze dat niet eens denken kon.

‘Ik wil dat je terug op aarde komt, Bee. Als je blijft. Als je niets meer weet, vul ik het allemaal voor je in. Zoals het ringetje van Mindy. Het was een zilveren ringetje met een lieveheersbeestje erop. Voor het geval je het niet meer weet: Mindy Mees is ons buurmeisje. Achterlijkke Eppo is haar broertje en haar grotere broer heet Johnny. Ze wonen beneden ons. Ik logeer bij ze, zolang mama nog niet thuis is. Luister. Mindy was jarig. Ze kreeg dat ringetje. Ik zei: wou je niet liever een gouden ringetje? Dat is veel maar waard. Ja, zei ze. En dat was stom. Ik zei: dat kan, als je het inslikt wordt het van goud. Ze dacht dat ze het dan kwijt was, maar ik zei: nee, je poept het uit. Ze trok een vies gezicht. Kijk, zo ongeveer.’

Ik boog me naar haar toe en trok het smerigste gezicht.

‘Wou jij je zus bang maken?’

Het was zuster Lucia die dit zei. Achter haar liep zuster Agnes met een dienblad.

‘Het is vijf uur, tijd om afscheid te nemen.’

‘Zuster,’ zei ik, ‘kan ik niet vaker komen?’

‘Dat zouden we dokter Fischer moeten vragen,’ zei zuster Lucia. ‘Zoiets kan alleen als het niet te vermoeiend is voor je zus. Bovendien, moet jij niet ook al iedere dag je moeder bezoeken?’

‘Het kan makkelijk,’ zei ik. ‘En het is belangrijk.’

Zuster Agnes zette een paar vuile kopjes en de asbakken op het dienblad en liep weg.

‘Je zus moet nu even wat beweging krijgen,’ zei zuster Lucia.

‘Kan ik niet met haar wandelen?’

‘Het is momenteel beter als iemand van hier dat doet.’

‘Bestaat er geen afdeling voor meisjes? Hier is iedereen zo oud.’

‘Dat heb ik je al eerder uitgelegd.’

‘Ik blijf het gek vinden.’

‘Ach, wat is gek?’

Ik wist niet of zuster Lucia een grapje maakte. Ze bewoog niet één spier van haar gezicht.

‘Heb jij geen huiswerk, kind? Vooruit, allez-hop!’

Mindy was niet de enige die een vies gezicht trok. Leida en Katrien en Roetje Viskoper vonden het ook vreselijk smerig. En Bee. Ik nam haar op sleeptouw en als het me niet uitkwam en ik ervandoor ging, ging ze me zoeken.

‘Wat kan jou die poep nou schelen?’ zei ik tegen Mindy. ‘Het gaat erom wat er met je ringetje gebeurt, dat is het geheim. Het zit een hele tijd in je maag. Het gaat door je darmen. En langzaam verandert het in goud.’

‘Ik geloof het niet.’

‘Weet jij hoeveel meter darmen een mens heeft? Acht meter. Dan begrijp je toch zeker wel dat er van alles gebeuren kan?’

‘Het is waar,’ zei Roetje. ‘Het is wel eens eerder gebeurd, er stond zelfs een foto van in de krant. Het was een trouwring.’

‘Ervoor of erna?’ vroeg Katrien.

‘Erna natuurlijk. Maar ze hadden ’m schoongemaakt.’

‘Als je met een vergrootglas kijkt,’ zei ik, ‘zie je dat poep niet gewoon bruin is maar goudbruin.’

‘Ik geloof het niet,’ zei Mindy.

‘Het gaat ook niet zomaar. Een slagroomgebakje wordt ook niet zomaar een drol.’

‘Of patat. Of een dropsleutel,’ zei Katrien.

‘Of een peer,’ zei Bee.

Ik wist waarom ze dat zei. Ze had de week ervoor drie peren achter elkaar opgegeten en de volgende dag zat ze onder de pukeltjes.

‘Je moet eraan denken,’ zei ik. ‘Je moet er mooi en schitterend aan denken. Als je niet naar school wil, krijg je toch buikpijn?’

Dat is omdat je er eng aan denkt. En als je moeder zegt dat je vanavond lof eet, word je van tevoren toch al misselijk?’

‘Of als je naast Eppo aan tafel zit,’ zei Leida.

‘Eppo heeft er niks mee te maken,’ zei Mindy.

‘Nee, Eppo moet je erbuiten laten,’ zei ik en ik keek kwaad naar Leida en ging dichterbij Mindy staan. ‘Begrijp je wat ik bedoel?’

Ze begreep het.

Ik zei: ‘Geef mij dat ringetje eens.’

Ze deed het af. Ik draaide het tussen mijn vingers.

‘Het lieveheersbeestje blijft hetzelfde, maar verder zou hij toch mooier zijn als hij van goud was. Waarom probeer je het niet?’

Mindy keek een beetje wanhopig.

‘Wil je dat ik het voor je doe? Morgen komt hij eruit, even afspoelen en klaar is Kees.’

‘Ik weet het niet,’ zei ze en keek me smekend aan. Ze had schuine, witte wenkbrauwen. Ook haar korte, steile haar en haar wimpers waren zo wit. Ik had wel eens in haar neus gekeken, maar daar zat niet één haartje.

‘Je wil toch een gouden ringetje?’

‘Ja,’ zei ze, maar het klonk als een vraag.

‘Nou goed, dan zal ik het wel doen.’

Ik deed het ringetje in mijn mond.

‘Nee! Nee!’ Ze greep naar mijn mond. ‘Ik doe het zelf.’

‘Goed.’

Ik veegde het ringetje af aan de boord van mijn trui en gaf het terug.

Ze keek ernaar of ze het wilde weggoaien, maar ineens stopte ze het in haar mond, heel vlug en achter haar hand.

‘Ze doet alsof.’

‘Ze heeft het in haar hand.’

‘Bange schijterd.’

‘Laat kijken.’

‘Ja, laat kijken.’

Ze stak haar handen uit, de handpalmen naar boven, net als het Mariabeeld in de kerk. We zagen aan haar wangen dat ze spuug verzamelde, en toen deed ze haar ogen dicht en slikte. Ze rilde. Het lieveheersbeestje kraste vast in haar keel als een scherp zuurtje. Ik haalde een katje uit mijn zak. Het was grijs en hard, maar Mindy stak het meteen in haar mond.

‘Wat moet ik nou tegen mijn moeder zeggen?’ zei ze een beetje hees.

‘Niks.’

‘Maar als ze nou naar het ringetje vraagt?’

‘De waarheid! De waarheid!’ Dat was Leida.

‘Dan zeg je dat je het in een doosje hebt gelegd, omdat je er zuinig op wil zijn.’

‘Onze moeder heeft haar oorbellen in een doosje,’ zei Bee. ‘Anders zweren haar gaatjes.’

Mindy’s ringetje lag nu ergens in het donker te glimmen. In een soep van schoolmelk en boterhammen met pindakaas en jam. Zo maakte haar moeder ze iedere dag. Het was een recept uit haar geboortestreek, zei ze. In de hele straat smeerden ze nu pindakaas met jam op hun brood. Behalve bij Govert en Freddie Koster, omdat ze daar zuinig waren; zo zuinig dat ze er alleen dubbele boterhammen aten en vlees van de vorige dag dat uit het vet kwam dat weer van de dag daarvoor was. In hun tuin stond onder de goot een ton regenwater en daar haalden ze een emmer water uit voor de wc. Als het nodig was moest je daar een scheut van gebruiken. En wee degen die toch aan de trekker trok, die mocht dan de hele dag niks drinken, dat wil zeggen thee en water want iets anders dronken ze daar niet. Dat kwam natuurlijk ook uit die ton. Er dreven bladeren in en dode insecten.

Dropsap zat er nu ook in het moeras in Mindy's maag.
Ik vond het ineens niet leuk meer, hoewel ik er later in bed om
lachen moest.